

GAZDATISZTEK LAPJA

A MAGYAR GAZDATISZTEK ÉS ERDŐTISZTEK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK
MEZŐGAZDASÁGGAL ÉS ERDÉSZETTEL FOGLALKOZÓK NYUGDIJINTÉZETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK HAVONKÉNT EGYSZER.

Előfizetési ára:
Egész évre 2 forint.

Szerkeszti: **JESZENSZKY PÁL,**
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET TITKÁRJA, A MAGYAR GAZDATISZTEK
ÉS ERDŐTISZTEK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK ÉS NYUGDIJINTÉZETÉNEK ÜGYVÉBTŐJE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IX., Üllői-út, „Köztelek“.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, valamint a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének és a Mezőgazdasággal és Erdészettel Foglalkozók Nyugdíjintézetének tagjai ingyen kapják.
Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagja egész évre 10 frt. — A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének tagja egész évre 5 frt, gazdasági segédítetteknek 2 frt 50 kr.

Az egyesület választmányi ülése.

A „Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete“ a nyári szünet óta október hó 23-án tartotta első ülését *Bujanovics* Sándor elnöke alatt. Jelen voltak *Nick* Ede alelnök, *Fromm* Antal, *Christélyi* Béla, *Hirsch* Jenő, *Bogyó* Samu, *Landesz* József, *Székács* István, *Szilassy* Zoltán, *Takács* Emil, *Szántó* Menyhért, *Kiss* Lajos tagok és *Jeszenszky* Pál ügyvezető.

Távollétüket kimentették: *Máday* Izidor alelnök, *Greszler* Vilmos és *Domoszlay* József választmányi tagok.

Elnök az ülést megnyitván, a nyári szünet után első ízben összejött választmányi tagokat szívélyesen üdvözli s az ülést megnyitja. A jegyzőkönyv hitelesítésére elnök *Landesz* József és *Székács* István választmányi tagokat kéri fel.

Átérve az ülés első tárgyára, elnök fölkeri ügyvezetőt jelentésének előterjesztésére, mire ügyvezető jelentés tesz az egyesület nyári működéséről. Az irodát elsősorban az „Évkönyv“ elkészítése és ennek elkészülte után szétküldése foglalkoztatta. Az iroda minden egyes tagnak június hó második felében megküldötte az „Évkönyv“-et. Ezenkívül az irodát a tagkönyv revidálása, a tagok tagsági kötelező nyilatkozatainak rendbeszedése és a folyó adminisztratív ügyek elintézése foglalkoztatta.

Ügyvezető jelenti, hogy a hátralékos tagdíjbefizetéseket a nyár folyamán az iroda több ízben szorgalmazta, sajnos, csekély eredménnyel, mert a tagdíjak a nyári hónapok alatt igen gyérén folytak be. Miután az ezévi tagdíjakat a tagok nagy része még eddig be nem fizette, ennél fogva szóló október hó 18-án az összes hátralékos tagoknak, számszerint 270-nek a tagsági díjak befizetése végett postai megbízást küldetett, amely intézkedést a választmány helyeslőleg vette tudomásul.

Ügyvezető előterjeszti a nyár folyamán az egyesület kötelékébe új tagokul jelentkezettek névsorát; felvételüket kérték a következők: *Adler* József ispán, *Arvai* Ernő sgt, *Breitner* Mátyas ispán, *Csintalan* Dezső intéző, *Duchon* Ferencz irnok, *Engi* József sgt, *Fleischer* Gyula kasznár, *Goldstein* Lajos gt, *Hajdu* István intéző, *Hegy* István sgt, *Hegedüs* Géza gt, *Horváth* Elek irnok, *Jellinek* Emil számvevő, *Kiss* László ellenőr, *Kratochvíl* István gt, *Kula* Lajos erdész, *Kulcsár* Sándor, *Kovács* Gy. József, *Komlósn* Epifán irnok, *Körmendi* Zsiga sgt, *Láng* Károly intéző, *Loyko* Pál irnok, *Molitorisz* Akos gt, *Oppenheimer* János intéző, *Regninyi* Ede intéző, *Szabó* Emil irnok, *Szandtner* Henrik sgt, *Székács* János irnok, *Tompos* Zsigmond sgt, *Varga* István gt, *Veross* István sgt, *Zathureczky* Nándor sgt. Vagyis új tagul jelentkezett összesen 32 tag. A választmány a belépésre jelentkezetteket, miután tagsági nyilatkozatuk rendben van, a tagok sorába fölveszi.

A jelenlegi taglétszám: 63 alapító, 20 pártoló és 775 rendes, vagyis összesen: 858 tag.
A tagok sorából elhunytak: *Máray* Fe-

rencz József választmányi, *Nagy* Alajos és *Ulrich* Antal rendes tagok, akiknek elhunytá felett a választmány részvétét fejezi ki.

Kilépésüket bejelentették: *Csigaházy* Gábor, *Mentler* Gyula, *Koszó* Ádám és *Csemez* Károly, akiknek kilépését, miután tagsági kötelezettségüknek eleget tettek, a választmány tudomásul veszi.

Sajnálattal vette tudomásul a választmány br. *Dingelstedt* Ernőnek a választmányi tagságról való lemondását, aki miután nagymérvű elfoglaltsága miatt a választmányi tagsággal járó kötelezettségének eleget nem tehet, arról lemondott.

A pénztár állapotára vonatkozólag ügyvezető jelenti, hogy szeptember hó 30-ig összes bevétel volt: 10,102 kor. 10 fill. az összes kiadás: 9,344 „ 84 „

a maradvány tehát 757 kor. 26 fill. Tekintettel azonban arra, hogy a 9344 korona kiadási tételben egy közel 3200 koronás takarékpénztárban elhelyezett, tehát megtakarított összegről szóló tétel szerepel s így a tényleges kiadás alig haladja felül a 6000 koronát, a választmány a pénztári jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi s egyúttal felkeri a számvizsgáló-bizottságot, hogy az egyesület számadásait a jövő választmányi ülésig felülvizsgálás s erről a jövő ülésen jelentést tenni sziveskedjék.

Következett a segélyiránti folyamodók kérvényinek tárgyalása, melynek eredményeképpen a választmány

Kákósy Lászlónak 100 korona, *özv. Furmann* Eleknének 100 korona, *Kondor* Ferencznek 50 korona, *özv. Riedl* Hugónának: 70 korona, *Hoffmann* Jánosnak: 70 korona, *Csurgany* Józsefnek: 138 korona segélyt, *Tóth* Lajosnak pedig: 200 korona tanulmányi segélyt utalványozott.

Ügyvezető jelentést tesz a „Hatvanvidéki Gazdatiszti Kör“ megalakulásáról, melynek alakuló közgyűlésén az egyesületi képviseletében *Fromm* Antal választmányi tag és szóló voltak jelen. A gazdatiszti kör *Bujanovics* Sándor egyesületi elnököt, *Máday* Izidor és *Nick* Ede alelnököket dísztagjaivá választotta meg, amit a választmány örömmel vesz tudomásul s az elnökség tagjait ért szives megtiszteltetésért meleg köszönetét nyilvánítja.

Christélyi Béla választmányi tag, mint a „Hatvanvidéki Gazdatiszti Kör“ titkára köszönetet mond az egyesületnek azon erkölcsi támogatásáért, amelylyel a kör megalakulását elősegítette s a kör érdekében kéri a választmány további jóakaratu támogatását.

Több folyóügy elintézése után az egyesület választmányi ülése véget ér, mely után a Mezőgazdasággal és Erdészettel Foglalkozók Nyugdíjintézetének igazgatósága tartotta meg *Bujanovics* Sándor elnöke alatt havi ülését. *Jeszenszky* Pál ügyv. igazgató bejelentette, hogy márczius óta új tagokul beléptek: *Szabó* Ferencz, *Kálmán* Géza, *Szép* Dezső, *Kölber* László, *Takács* Károly, *Támer* Sándor, *Laczkó*

vics Rezső, *Mocker* Gyula, *Molnár* Gyula, *Béres* József és *Hegy* István gazdatisztek s jelenleg a nyugdíjintézetnek 144 tagja van 180,200 K. biztosított nyugdíjjal. A nyugdíjintézet vagyona a szept. 30-iki nyersmérleg szerint 321,067 K. 29 f. az értékpapírok állománya 293,000 K. névértékben. Ezután *Bogyó* Samu intézeti-szakértő tett előterjesztést a nyugdíjintézet reorganizációja tárgyában beadott s a Gazdatisztek Lapja legutolsó két számában közzétett javaslatról, melynek részletes megvitatására és javaslattételre *Bujanovics* Sándor elnöke alatt *Nick* Ede, *Fromm* Antal, *Székács* István, *Christélyi* Béla, *Bogyó* Samu, dr. *Szadovszky* József és *Jeszenszky* Pál tagokból álló bizottság küldetett ki.

A gazdatiszti nyugdíjintézet reorganizációja.

A Mezőgazdasággal és erdészettel foglalkozók nyugdíjintézetének reorganizációja tárgyában kiküldött bizottság nov. 4-én d. u. 4 órakor tartotta meg első ülését *Nick* Ede elnöke alatt. Jelen voltak: dr. *Szadovszky* József egyesületi ügyész, *Bogyó* Samu nyugdíjintézeti szakértő, *Fromm* Antal, *Greszler* Vilmos, *Christélyi* Béla, *Jeszenszky* Pál és *Kiss* Lajos bizottsági tagok.

A bizottság tárgyalás alá vette a benyújtott új nyugdíjbiztosítási módozatot s miután dr. *Szadovszky* József kijelentette, hogy annak életbeléptetése és a jelenlegi nyugdíjszervezetbe való beillesztése jogi szempontból semmiféle akadályba nem ütközik, *Bogyó* Samu indítványára elhatározta a bizottság, hogy a javasolt új nyugdíjbiztosítási módozatot az igazgatóságnak elfogadásra ajánlani fogja, azon hozzáadással, hogy az mihelyt 300 tag az új módozat alapján belépésre jelentkezik, életbeléptendő legyen. Az új biztosítási módozat ismertetése mellett felhívás volna intézendő ugy a „Gazdatisztek Lapja“-ban, valamint az összes napilapokban a gazdatisztekhez, hogy a tervbevett és felette előnyös új nyugdíjbiztosítási módozat felkarolása és tömeges belépés által tegyék lehetővé a nyugdíjintézet felvirágoztatását.

Az új nyugdíjbiztosítási módozatokat, melyekről a „Gazdatisztek Lapja“ szept. 25-ki és október 16-ki számaiban megjelent két cikkben általánosságban bő ismertetést nyújt, ezutal is szives figyelmébe ajánljuk t. kartársainknak s reméljük, hogy az új alapon sikerülni fog nyugdíjintézetünk iránt azokban is meleg érdeklődést felkelteni, akik eddig, bár minden alap nélkül, e jótékony intézmény áldásait megszerezni idegenkedtek.

Kimondotta egyúttal a bizottság, hogy az országban létező magán gazdatiszti nyugdíjintézetek szabályzatainak és táblázatainak tanulmányozás céljából leendő beszerzése iránt az illető uradalmak igazgatóságainál lépések teendők.

Meghívó.

A „Hatvanvidéki Gazdatiszti Kör” 1901. évi november hó 24-én Hatvanban, Dobó-tér 115. szám alatt lévő helyiségeiben délután 2^{1/2} órakor rendkívüli közgyűlést tart, a következő tárgysorozattal: Elnöki megnyitó. Titkári jelentés. Három választmányi- és egy számvizsgáló bizottsági tag választása. A közgyűlés után lesz három gazdasági felolvasás, amelyeket *Füredi Lajos* állami lentermesztési felügyelő, *Siposs Sándor* uradalmi tisztartó és *Christélyi Béla* uradalmi intéző fogják megtartani. A felolvasások után lesz a kör felavatási estéje. A felolvasásokhoz és a felavatási estélyen vendégeket szívesen lát a kör elnöksége.

A gazdatiszti czimek használatának igazolása.

Amikor az első gazdatiszti kongresszus azokat a kívánalmakat körvonalazta, amelyek alapján a kormánytól a gazdatisztek helyzetének törvényes rendezését kérte, e kívánalmak között nem utolsó helyet foglalt a gazdatiszti minősítés törvényes rendezése.

Ez a kívánalom azonban teljesítetlen maradt, mert az ez év tavaszán életbeléptetett gazdatiszti törvény a minősítés kérdését nem abban a szellemben rendezte, amint ezt a kongresszus szabatosan körvonalazta, hanem csupán oly módon, hogy a gazdatiszti czimet, mint ilyet a jövőben is jogosult mindenki használni, „aki másnak gazdaságában a gazdasági igazgatás, kezelés vagy ellenőrzés rendszerinti tennivalóinak, fizetésért való ellátására elszerződik, illetve alkalmaztatik, akár van az illetőnek szakképzettsége, akár nincsen.

A törvény azonban bizonyos előnyt mégis biztosított a szakképzett gazdatiszteknek a nem szakképzettekkel szemben, amennyiben azokat a czimeket, melyeket a törvény felsorol, a jövőben esakis szakképzett gazdatisztek fogják használhatni. E czimek vannak hivatva tehát megkülönböztetni a törvény által előírt minősítéssel bíró gazdatiszteket az ezen minősítéssel nem bíró gazdatisztektől. Miután azonban a törvény visszaható erővel nem bír, nagyon természetes, hogy azok a gazdatisztek, akik az előírt minősítéssel nem bírnak ugyan, de hosszabb vagy rövidebb idő óta már a gazdatiszti pályán működve, e czimek valamelyikét viselik, azok viselésétől el nem tilthatók s viselt czimüket bizonyos — a törvény által előírt feltételek betartása esetén — a jövőben is használhatni fogják.

Erre vonatkozólag a törvény végrehajtási rendelete a következőleg intézkedik: „Aki a jószágigazgató, jószágfelügyelő, gazdasági intéző, gazdasági ellenőr, gazdasági segéd, tisztartó, vagy kasznár czimet 1900-ik évi január hó 1-je előtt jogosan használta, azt a törvény életbelépte után abban az esetben is használhatja, hogy ha az előírt minősítéssel nem is bír. Tekintettel azonban arra, hogy annak bizonyítása, hogy valaki a felsorolt czimek valamelyikét 1900-ik évi január hó 1-je előtt jogosultan használta, évek múltán nehézségekkel járna, a törvény elrendeli, hogy az elsőfoku hatóságok (főszolgabíró, polgármester) 1901. évi december hó 1-ig a czim használatának jogosultságát a fél kérelmére határozatilag megállapítani kötelesek. A czim megállapítása iránti kérvényt az elsőfoku közigazgatási hatósághoz kell benyújtani, melynek területén a folyamodónak állandó lakása van.

Ezek szerint tehát az előírt minősítéssel nem bíró gazdatiszteknek már csak igen rövid idő áll rendelkezésükre, hogy eddigi czimüknek jövőben való viselhetését biztosítsák. Nehogy netalán mulasztásból kellemetlenségeik származzanak, felhívjuk e körülményre azoknak figyelmét, akik czimük megtartása érdekében a szükséges lépéseket még meg nem tették, hogy a fentemlített folyamod-

ványt f. évi december hó 1-ig az illetékes elsőfoku hatóságnál benyujtsák.

A folyamodványhoz csatolni kell a folyamodó szerződését (kinevezési okmányt) vagy nyugdíjazási okmányát, vagy annak a birtokosnak, kinél a folyamodó alkalmazva van, írásbeli nyilatkozatát arról, hogy folyamodót a jószágigazgató, jószágfelügyelő, gazdasági intéző, gazdasági ellenőr, gazdasági segéd, tisztartó, illetőleg a kasznár czim használatára 1900. év január 1-je előtti időben fölhatalmazta. Továbbá csatolni kell a folyamodványhoz a folyamodó lakhelyére illetékes előjáróság nyilatkozatát arról, hogy folyamodó az illető czimet, melynek megállapítását a hatóságtól kéri, 1900. évi január hó elseje előtt tényleg használta.

Ha a főszolgabíró (polgármester) a hivatalos határozatot a czim viselésének jogosultságáról ki nem állítaná, ez ellen az alispánhoz, törvényhatósági joggal fölruházott városokban a polgármester határozata ellen a tanácshoz, az alispán illetőleg a tanács határozata ellen pedig a földművelésügyi miniszterhez lehet fellebbezni. A fellebbezés a határozat kézbesítésétől számított 15 nap alatt adandó be mindenkor az elsőfoku hatóságnál.

Aki tehát elnézésből eddig elmulasztotta volna folyamodványát eddig viselt czimének jövőben való használatára érdekében illetékes helyen benyújtani, tegye azt még a határidő letelte előtt annyival inkább, mert bármely, a törvényben megállapított gazdatiszti czim jogosulatlan használatára hivatalból üldözendő kihágási eljárást képez, még abban az esetben is, ha valaki a törvényben megállapított czimet már 1900. január 1-se előtt viselte ugyan, de annak ezentul leendő jogosult használatára érdekében az elsőfoku hatóság határozatát ki nem kérte. J. P.

Közérdekű felszólalások.

Semmi sem járulhat hozzá hatékonyabban az érdeklődés felkeltésére bármely egyesület ügyei iránt, mint az, ha a tagok szóvá teszik azon óhajait, nézeteket vagy kifogásaikat, melyeket a közügy érdekében nyilvánítani szükségesnek tartanak. Az ily felszólalások igen sok esetben alkalmasak arra, hogy az intézőkörök figyelmét oly dolgokra irányítsák, melyek a tagok összeségének, tehát magának az egyesületnek is az érdekeit előmozdítják és sokszor figyelemre méltók abból a szempontból is, hogy az egyesület élén állók figyelmét vélt vagy tényleges mulasztásokra és hiányokra hívják fel, impulzust adva ezek pótlására.

Bármily irányuak legyenek is a tagtársak részéről történő felszólalások, azok mindenestre legalább is bizonyítékai az egyesület mikénti működése iránti érdeklődésnek s nyilvánosságra hozatván, érdeklődést keltenek a többi tagtársakban is. Fontosnak tartjuk ezért, hogy az ily felszólalásokról a tagok összessége tudomást nyerjen s hozzászólhasson a felvetett kérdésekhez. S épen e szempontból nagyon helytelen eljárás volna az, ha az egyesület vezetősége elzárkóznék a tagok olyatén nyilatkozatainak s véleménynyilvánításának meghallgatása, vagy a tagok összessége előtt való megbeszélése elől, amelyek nem tetsző kritikát gyakorolnak az egyesület tevékenysége felett. Sőt ellenkezőleg, épen az ily irányu felszólalásokat tartjuk szükségesnek a nyilvánosság előtt megbeszélni, mert alkalmunk nyílik beigazolni azt, hogy kritizálni könnyebb mint cselekedni, különösen oly viszonyok között, mint aminökkel egyesületünk vezetői immár két évtized óta küzdenek.

Legutóbb is egy tagtársunk küldött hozzánk oly irányu felszólalást, melyet közreadni annyival inkább kötelességünknek tartjuk, nehogy oly színben tűnjünk fel, hogy kitérni akarunk a hozzánk intézett kérdések elől. A levél tartalma a következő:

„Gyakran hallottuk azon panaszt a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete részéről, hogy a Magyarországon lakó 14000 gazdatiszt nem részesíti kellő pártfogás és támogatásban. Ez ugyan nagyon igaz, de kérdem, indított-e ennek érdekében az egyesület valamelyes agitációt? Igaz ugyan, hogy az egyesület fáradozásainak köszönhetjük legnagyobb részben azt, hogy a gazdatiszti törvény létre jött, de mit használ, ha az egyesület maga nem használja fel az adott helyzetet és nem törekszik arra, hogy taglétszámát szaporítsa s meglévő tagjainak valami morális előnyt biztosítson.

Az egyesület megyénként bizalmi férfiakat nevezett ki, kiknek feladata volna az egyesületet pártolni, tagokat szerezni és a gazdatiszteket az egyesület iránti közönyösségből — mondjuk indolenciából — felrázni. De hát mit tanúsít erre vonatkozólag az 1900-ik évről kiadott évkönyv? Azt, hogy az egyesület által kinevezett 49 bizalmi férfiból 30 nem tagja az egyesületnek. Fogja-e ez a harmincz nem tag az egyesület ügyeit buzgón istápolni, holott maga sem tagja? Ezen változtatni okvetlenül szükséges.

Második panaszom a következő:

A földművelésügyi miniszter ur kinevezett Magyarországra területére 1094 gazdasági tudósítót. Hányan van meg közülök az a képzettségű, melyet a törvény előír? Azt hiszem minden járásban találkozik oly „végzett és okleveles” gazda, ki örömmel fogadná el ezt a kitüntető megbízatást s ezen tisztet lelkiismeretesen és szakavatottan volna hajlandó végezni. Nem lehetne vajjon a miniszter figyelmét, ki oly önzetlen istápolója Magyarországi gazdaságának, arra felhívni, hogy csakis oly férfiakat nevezzen ki, akik a kellő minősítéssel bírnak?”

Mindenekelőtt ez utóbbi kérdésre óhajtunk reflektálni. Nemcsak a dolog természetében fekszik, de a törvény is előírja, hogy gazdasági tudósítókul oly férfiak neveztesse ki, akiknek megfelelő gazdasági képzettségük van, mert hiszen ennek hiányában az illetők egyszerűen képtelenek tisztüket betölteni. Erre az alapkéllékre tudunkkal a földművelésügyi miniszter kellő figyelemmel is van s amennyire a gazdasági tudósítói kinevezéseket figyelemmel kísérni módunkban áll, azt látjuk, hogy a legtöbb esetben földbirtokosok, gazdatisztek, vagy legalább gazdálkodással foglalkozó egyének neveztetnek ki e tisztségekre. Nem vitatjuk, hogy a kinevezettek egytől-egyig bírnak a szükséges képzettséggel, de azt hisszük, hogy azok száma viszonylag igen csekély lehet. Miután azonban minden vitán felül áll az, hogy eredményes munkálkodást csak oly gazdasági tudósítóktól várhatunk, kik a kellő szaktudással bírnak, ennél fogva az ebben szükködők helye kell, hogy az arra való szakegyének által töltsék be.

Mi azt hisszük, sőt feltétlenül meg vagyunk győződve róla, hogy a földművelésügyi miniszter készségesen megtenné a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az előírt képzettség hiányával véletlenül kinevezett tudósítók helyét a megfelelő egyénnel töltsse be. Amde, hogy ily irányu előterjesztést intézzen például a gazdatisztek egyesülete a földművelésügyi miniszterhez, annak mindenekelőtt az az előfeltétele, hogy konkrét és feltétlenül hiteles esetekre támaszkodhassék, mert általánosságokban ily állításokat felhozni s azok orvoslását kérni nem lehet.

Ha az egyesületnek teljesen megbízható adatokat bocsájtanának tagtársaink rendelkezésére, az esetben nemcsak a gazdasági tudósítói intézmény, de az ezen tisztség betöltésére teljesen hivatott szakképzett gazdatiszti kar érdekében is, az egyesület kötelességének ismerné a földművelésügyi miniszter figyelmét a szóbanforgó ügyre felhívni. Kérünk tehát erre vonatkozó autentikus adatokat.

Az egyesület beleletére vonatkozó hozzánk intézett kérdésekre azok sorrendjében válaszolunk. Hogy az egyesület vezetősége gyakran

panaszolta fel a gazdatisztség tulnyomó többségének közönyét, arról mindazok, kik e lapokat olvassák, a kelleténél gyakrabban szerezhettek tudomást. S hogy fejtett-e ki a tagok szaporítása érdekében agitációt, arról ugyan csak a Gazdatisztek Lapja hasábjai tehetnek tanúságot, nem is szólva a múltokról. Hiszen e lapot épen e czélból alapította az egyesület, s valamelyes eredményeket el is értünk vele, mert a három év előtti *tényleges* taglétszám ez évben már majdnem egyharmadával, t. i. 600-ról közel 900-ra emelkedett. Készséggel elismærjük, hogy ez épenséggel nem oly eredmény, amely csak a legtávolabbról is kielégítőnek volna mondható, de mégis bizonyíték e mellett, hogy az egyesület a taggyűjtés érdekében nem egészen tétlen, a mint ezt felszólaló tagtársunk állítja.

Utalunk egyébként arra, hogy az ország több részében személyes érintkezés és értekezletek tartása révén is igyekezett az egyesület a gazdatisztség érdeklődését felkölteni, s ugyane czélból szervezni igyekszik a vidéki gazdatiszti köröket, de az eredmény mindössze annyi, hogy egy hirtelen felbuzdulásnak lehetünk csupán tanúi, hogy azután ismét az érdektelenség pigramasszájával találjuk magunkat szemben.

Azok a gazdatisztek, akik első sorban volnának hivatva belépésükkel jó példát nyújtani, tartózkodnak a belépéstől azért, mert szerintük az egyesület tagjai nem kizárólag szakképzett egyének s így ők hozzájuk nem méltó társaságba keverednének. Az ő szempontjukból igazuk lehet, mert tényleg a tagok egy része az új törvény értelmében nem szakképzett gazdatiszt, de viszont nem kevésbé igaz az is, hogy a legkékvérűbb arisztokrata sem arisztokratább a magyar gazdatisztnél. Akinek akadémiai végzettsége van, az lenézi a tanintézeti végzettséggel bírót, a grófi uradalomban alkalmazásban levő, mélyen alatta állónak tekinti a zsidó birtokos szolgálatában állót, az állami gazdaságok tisztjei szóra sem érdemesítik a magánbirtokosok tisztjeit s így tovább. Amely társadalmi osztály tagjai ily sértő megkülönböztetéseket engednek meg maguknak ugyanazon ügy szolgálatában álló pályatársaikkal szemben, ott a társadalmi egyesülés felvirágoztatásának hátaltan talaja van. Bizonyára tehát nem az egyesület vezetőségének róható fel kizárólagos bűnéül, ha ily körülmények között 20 éves fáradozását nem koronázta kellő siker.

A bizalmi férfiak kinevezésének is megvan a maga története. Az egyesület vidéki választmányában az ország minden vidéke képviselve lévén, e bizalmi állásokra az egyesületen kívül álló oly tekintélyesebb férfiak szemeltettek ki, akiről méltán feltehetjük, hogy e tisztségre megválasztatván, nemcsak tagokul fognak az egyesületbe belépni, de hathatósan fognak közreműködni az egyesület érdekeinek előmozdításában is. Nincs okunk titkolni, hogy a belépésre a megválasztott bizalmi-férfiakat egyenesen fel is kértük, sőt ebbeli kérelmünket meg is ismételtük. Hogy kérelmünk ennek daczára teljesítetlen maradt, az kétségkívül sajnálatos, de kényszereszközöket alkalmazni nem áll módunkban. Mondanunk sem kell talán, hogy az egyesület a legnagyobb örömmel venné, ha a tagok részéről nagyobb számban érkeznenek be ajánlatok e tisztség betöltésére alkalmas egyénekről, mely esetben e külső szervezetet célravezetően lehetne kifejleszteni.

A magunk részéről ismerünk egy expedienst a tagok szaporítására. Biztos eredményt ígér s csak egy kis jóakaratot feltételez. Tegye feladatává az egyesület minden egyes tagja, hogy minden év végén csupán *egy* tagot szerez az egyesületnek s bizony rövid idő alatt oly érdekviselettel rendelkezhetne a gazdatiszti kar, amely az érintett morális előnyöket teljes mértékben biztosítani volna képes a gazdatiszti osztálynak. Az új esztendő nincs már messze; közel az időpont, hogy az ajánlott módot

tagjaink megkísértsék. Rajta tehát tagtársak, fogjunk össze mindannyian, hogy a vállvetett munkának meg legyen a várt eredménye.

J. P.

A gazdatiszti érdekviselet decentralizációja.

A múlt évben tette meg egyesületünk az első lépéseket a vidéken létesítendő kisebb körzetre kiterjedő gazdatiszti körök szervezése érdekében, kiindulva abból, hogy ilyeneknek létesítése nélkülözhetetlen, ha szorosabb kapcsolatot akarunk teremteni a „Gazdatisztek Egyesülete” és a vidéken elszórtan élő kartársak között. A gazdatisztek helyzete oly különleges és annyira helyhez kötött, hogy már emiatt sem áll módjukban tevékeny részt vehetni az egyesület beléletében, mely körülmény már magában véve a legtöbb gazdatisztest visszatarthat a belépéstől s attól, hogy egyáltalában érdeklődjen az egyesület dolgai iránt.

E lapok hasábjain többször kifejtettük már, hogy mennyire növelnék a vidékenként létesíteni szándékolt gazdatiszti körök az ennek körzetéhez tartozó gazdatisztekben az együvértartozandóság érzetét, mennyire alkalmasak volnának a kartársi szellem lelebresztésére s végeredményében pedig e körök volnának hivatottak alapján képezni a gazdatiszti érdekviselet kívánatos kifejlesztésének.

Örömmel tapasztaljuk, hogy az általunk megpendített eszme kezd tért hódítani. Hatvan vidéken már megalakult az első gazdatiszti kör; Sopron, Tolna és Pozsony megyékben is folynak ennek érdekében az előkészületek, legutóbb pedig az „Erdélyi Gazdasági Egyesület” hivatalos közlönyében az „Erdélyi Gazda”-ban jelent meg egy fölhívás, amelyben az erdélyi gazdatisztség arra buzdítatik, hogy egy, a királyhágóntúli megyékre kiterjedő oly gazdatiszti egyesületet létesítsen, amely amig egyrészt az ottani gazdatisztség speciális érdekeit szolgálja, másrészt szoros kapcsolatba hozatná, a „Gazdatisztek Országos Egyesülete”-vel. A magunk részéről örömmel üdvözöljük ezt az eszmét s nagyon kívánatosnak tartjuk, hogy Erdélyben, az ottani speciális viszonyokat szolgáló gazdatiszti egyesület létesíttessék, mert tagadhatatlan, hogy az ottani viszonyok elütők a szűkebb értelemben vett magyarországi viszonyoktól s emellett éppen az erdélyrészi kartársak az óriási távolság miatt, amely őket a központtól elválasztja, az anyaegyesület beléletében egyáltalán részt nem vehetnek.

Amidőn tehát a fölvetett eszmét a legmelegebben üdvözöljük, egyúttal szükségesnek tartjuk az „Erdélyi Gazdasági Egyesület” figyelmét fölhívni arra, hogy ennek kebeléből kellene megindítani a mozgalmat a szóbanforgó gazdatiszti egyesület létesítésére s neki kellene kezébe vennie az ügyet, mert csak ez esetben remélhetjük, hogy a gazdatiszti érdekviseletnek ezen nagyjelentőségű újabb szerve tényleg testet is fog ölteni.

J. P.

A birtokosok és gazdatisztek jogviszonya.

Fenti czimen *Kassay* Adolf érdekes és hasznos könyvet irt a birtokosok és gazdatisztek közti jogviszony szabályozásáról. A könyvben az 1900. évi 27-ik törvényzikk eredeti szövegével, magyarozatával és az 1901. évi április 14-iki 1501. számú földmívelési rendelet a peres ügyekben való eljárás szabályaival, kuriai döntésekkel és irománypéldákkal együtt megtalálható. *Kassay* könyve a gazdatiszti törvény gyakorlati alkalmazásának nagy könnyítésére szolgál. Irányadóul szolgálhat a közigazgatási eljárásra tartozó ügyekben, ugymint a gazdatiszti képesítésnél, az alaki képzettség, oklevél hiánya miatti fölmentésnél, annak törvényes megállapításánál, hogy a gazdatiszti czímet jogosultan használja-e valaki. Könnyen

érthető modorban tárgyalja a felmerülhető peres ügyekben való eljárást, bemutat kérvénymintákat gazdatiszti állások elnyerésére. A könyv ára egy korona, postán küldve 1 korona 20 fillér, postai utánvétellel 1 korona 60 fillér. Megrendelhető a szerzőnél: Budapest, IV., Irányi-utca 18.

A gazdatisztek helyzete.

A különféle hírlapokban, de leginkább a gazdasági szaklapokban gyakran és sokat irnak a gazdatisztek helyzetéről. Irnak ily czikkeket a gazdatisztekben kívül mások is, a kik e kérdés iránt érdeklődnek s abban mindnyájan egyetértenek, hogy sok dolognak másként kellene lenni.

Van javaslat is bőven, hogy miként lehetne a gazdatisztek sorsán segíteni. Egyik-másik örül a kormány intézkedésének, míg a harmadik ezt nagyon kevésnek találja s többet szeretne. Sokan a gazdatisztek kedvezőtlen helyzetének okát a birtokosokban, azaz azokban keresik, a kik gazdatisztest tartanak, míg mások a gazdatisztekben látják a bajok nagyobb részének forrását.

Ha azután valaki elfogulatlanul olvassa mindazt, amit e kérdésben irnak, akkor látja, hogy itt is, ott is van olyan, aminek ugyan másként kellene lenni, de amelyen egyhamar épen úgy nem lehet segíteni, amiképen nem lehet bármely más nagyobb bajt egyszerre megjavítani. Ez azonban ne riassza vissza az érdeklődőket, hogy tovább is foglalkozzanak a dologgal; sőt keresni és kutatni kell a módokat, amelyekkel majd valamikor el lehet érni azt, hogy a gazdatiszti rendszert teljesen kielégítőnek találja helyzetét.

Leszünk, vagy vagyunk talán többen is, akik a bajok elsejének azt tartják, hogy sok a gazdatiszt, azaz sok az olyan, aki hivatottság nélkül mint ilyen működni óhajt. Nézzük csak azt a temérdek ajánlközást, majdnem minden lapban találni ilyent, pedig hány van olyan is, ki nem fordul a szolgálatkeresés ezen módjához, hanem más uton jár utána.

Nem új ugyan, de mégis feltűnő jelenség ez! mi lehet ennek oka? Igaz ugyan, hogy sok nagybirtok, ahol eddig egy egész tisztúkar volt alkalmazva — parcellázatván, nagy számú gazdatiszt maradt szolgálat nélkül, de ezzel szemben sok gazdatiszt — éppen állása bizonytalanságánál fogva — más munkakört keresett és talált; itt tehát meglehetősen kiegyenlíti egymást a két szám. Így azután ismét csak az áll, hogy sokan vagyunk; nagy a kínálat, csekély a kereslet; amiből sok van, az soha sem olyan becses, mint a mi ritkábban található, de lesz-e valamikor kevesebb azok száma, akik a gazdatiszti pályára a boldogulás utját? erre ugyan bajos megfelelni.

A birtokosnak, vagy bérlőnek egyéni szabadságát, a sajátjával való rendelkezési jogát semminemű törvény nem korlátozhatja; mindenki alkalmazhat olyant és azt gazdatiszttjenek amilyent és akit akar és adhat is neki olyan fizetést, amilyen tetszik. A mi e téren lehető volt, azt megtette nagyrészen a törvényhozás; nem marad más, minthogy kevesebb legyen a gazdatiszti pályára menő ember. Hány fiatal ember megy a különböző gazdasági felsőbb intézetekbe, hogy onnan majd mind gazdatiszti aspiránsok kerüljenek ki; pedig mehetnének más pályára is, mert megvan a szükséges kalifikációjuk és egy kissé több tanulással biztosabb pályára is kiképezhetnék magukat. Igen ám, de a továbbtanulás nagyon unalmas, azután nagyon szép ám az a gazdatiszti pálya! Lám a papa is az, meg a bácsi is az s milyen szép kocsin, néha még négyes fogaton is járhatnak, sőt hátúlló is van, meg vadászni is lehet, a fiatal szemnek mind oly tetszetős dolgok.

Az apa azután csak enged a fiu „hajlamának” és sokszor a mama unszolásának — pedig ő maga nagyon jól ismeri pályájának számtalan árnyoldalát és a megbánás csak